

Брюксел, 11.4.2018г.
SWD(2018) 98 final

РАБОТЕН ДОКУМЕНТ НА СЛУЖБИТЕ НА КОМИСИЯТА

ОБОБЩЕНА ОЦЕНКА НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО

придружаващ

Предложения за

ДИРЕКТИВИ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА

(1) за изменение на Директива 93/13/ЕИО на Съвета от 5 април 1993 г., Директива 98/6/ЕО на Европейския парламент и на Съвета, Директива 2005/29/ЕО на Европейския парламент и на Съвета и Директива 2011/83/ЕС на Европейския парламент и на Съвета по отношение на по-доброто прилагане и модернизирането на правилата за защита на потребителите в ЕС

и

(2) относно представителни искиове за защита на колективните интереси на потребителите и за отмяна на Директива 2009/22/ЕО

{COM(2018) 184 final} - {SWD(2018) 96 final}

Обобщение
Оценка на въздействието на предложение за директива, чрез която се въвеждат целеви изменения на законодателство на ЕС в областта на защитата на потребителите, и за предложение за Директива за изменение и замяна на Директива 2009/22/ЕО относно исковете за преустановяване на нарушения с цел защита на интересите на потребителите (Нов търговски механизъм за потребителите)
А. Необходимост от действия
Защо? Какъв е разглежданият проблем? <u>Максимум 11 реда</u>
Тази оценка на въздействието следва проверка за пригодност на законодателството на ЕС за защита на потребителите, оценка на Директива 2011/83/ЕС относно правата на потребителите, публикувани през май 2017, и оценка на препоръките относно колективните искове, публикувани през януари 2018. Резултатите показват, че въпреки че материалноправните норми като цяло отговарят на предназначението си, тяхната ефективност е затруднена поради липсата на информираност и недостатъчното прилагане и възможности за правна защита на потребителите. През 2016 20,1 % от потребителите в ЕС съобщават за проблеми, свързани с правата на потребителите, и 24% от търговците считат, че правото за защита на потребителите не се спазва в достатъчна степен. Това води до вреди за потребителите и нарушава лоялната конкуренция за търговците. Освен това тези оценки показаха необходимостта от модернизиране на правилата и премахване на непропорционалната тежест в конкретни области. Ето защо в тази оценка на въздействието се разглеждат най-напред съществуващите неефективни механизми, с цел да се (1) спрат и възпрепятстват нарушенията и (2) да се гарантира, че потребителите ще получат правна защита за понесени вреди, особено в ситуация на масова вреда. След това тази в оценката се разглежда модернизирането на някои от правилата на ЕС за защита на потребителите предвид развитието на цифровизацията, както и премахването на непропорционалната тежест в конкретни области. Очаква се тези проблеми да се задълбочат с времето с нарастването на потребителските сделки в резултат на глобализацията и цифровизацията.
Какво се очаква да бъде постигнато с настоящата инициатива? <u>Максимум 8 реда</u>
Целта на инициативата е да консолидира добрата потребителска среда, която подкрепя икономическия растеж, тъй като потребителските разходи съставляват 56% от БВП на ЕС. В сферата на търсенето предвидените мерки трябва да намалят вредите за потребителите, да засилят доверието и да позволят на потребителите да изиграят своята роля като движеща сила на пазарите. В сферата на предлагането целта на мерките е да гарантират лоялна конкуренция и правна сигурност за предприятията. Конкретните цели са: (1) подобряване на съответствието със законодателството на ЕС за защита на потребителите и (2) модернизиране на правилата за защита на потребителите и отстраняване на излишните разходи за търговците. Това ще допринесе за постигане на общите цели: (1) осигуряване на високо ниво на защита на потребителите и (2) безпрепятствено функциониране на вътрешния пазар в полза на потребителите и търговците.
Каква е добавената стойност от действие на равнището на ЕС? <u>Максимум 7 реда</u>
Защитата на потребителите е част от споделените компетентности на държавите членки и на ЕС. Проблемите, идентифицирани в тази оценка на въздействието, са широко разпространени и имат същите причини в рамките на ЕС. В случаите на широко разпространени незаконни практики, засягащи потребители от няколко държави членки, правоприлагането трябва да се основава на обща и единна материалноправна рамка. Докладът за извършената проверка за пригодност установи, че най-важната добавена стойност на законодателството за защита на потребителите на ЕС е, че хармонизираните правила дават възможност на националните правоприлагащи органи по-ефективно да разрешават въпросите с трансграничните нарушения, засягащи потребителите в няколко държави членки. В същото време хармонизираните правила позволяват на търговците да извършват търговия през границите по-лесно и при по-ниски разходи.
Б. Решения
Какви законодателни и незаконодателни варианти на политиката са разгледани? Има ли

предпочитан вариант? Защо? Максимум 14 реда

Що се отнася до липсата на съответствие, бяха предприети или се предприемат много действия на равнище ЕС, за да се разрешат проблемите, описани в предходните оценки. Тази инициатива се насочва проблеми, които не са били по разглеждани преди. Разгледани са и незаконодателни варианти, но, както се посочва в оценките, предложените варианти са целеви изменения на законодателството. Те ще допълнят законодателните и незаконодателните мерки, които вече са предприети. По отношение модернизиране на правилата на ЕС за защита на потребителите, се извършва оценка и на незаконодателни подходи, но за всички случаи, при които се счита, че не се отстраняват изцяло причините за проблемите. Предпочитаният пакет от варианти включва изменения, целящи:

- По-възпиращи и пропорционални санкции за нарушения на правилата на ЕС за защита на потребителите,
- Правни средства за защита за пострадалите от нелоялни търговски практики,
- Засилени механизми за колективни искове за преустановяване на нарушения и правна защита,
- По-висока прозрачност на сделките от търговци към потребители на електронните пазари,
- Подобрена защита на потребителите по отношение на „безплатните“ цифрови услуги, т.е., предоставяни без парично заплащане,
- Модернизиране на изискванията за информацията,
- Коририране на дисбалансите в правото на отказ от договори от разстояние или договори, сключени извън търговския обект.

Кой подкрепя отделните варианти? Максимум 7 реда

Сдруженията на потребителите подкрепят всички предложени мерки, освен по отношение на изискванията за информацията и правото на отказ. **Бизнес сдруженията** подкрепят предложените изменения на законодателството по отношение на прозрачност на електронните пазари, „безплатните“ цифрови услуги (отчасти), изискванията за информацията и правото на отказ. От страна на **бизнес сдруженията** има известна съпротива по отношение на предложените изменения на законодателството във връзка със санкциите, коригиращите мерки, колективните искове за преустановяване на нарушенията и „безплатните“ цифрови услуги. Много от **компетентните органи на държавите членки** подкрепят предложените изменения във връзка правните средства за защита, колективните искове за преустановяване на нарушенията, правната защита, прозрачността на електронните пазари и „безплатните“ цифрови услуги. Някои изразяват загриженост относно измененията, отнасящи се до санкциите, правните средства за защита и правото на отказ.

В. Въздействие на предпочетения вариант

Какви са ползите от предпочетения вариант (ако има такъв; в противен случай — от основните варианти)? Максимум 12 реда

Предпочитаният пакет от варианти ще направи правната защита на потребителите по-лесна и по-ефективна, като по този начин ще намали вредите за потребителите, което ще бъде в интерес най-вече на уязвимите потребители. Той също така ще подобри съответствието чрез възпиращ ефект. Изменението ще допълни Регламента за сътрудничество в областта на защита на потребителите и ще подкрепи ефективното му функциониране. Чрез въвеждане на по-добри възможности за правна защита и попълване на празноти в настоящата защита на цифрови трансакции ще се повиши доверието на потребителите. Спазващите закона търговци ще извлекат ползи от лоялната конкуренция. Коректните търговци, включително малките и средните предприятия, ще снижат разходите си, поради по-балансираните правила относно правото на отказ, опростяване на изискванията за информация, по-добра ефективност в онлайн комуникацията с потребителите и хармонизиране на правилата, особено за онлайн трансакциите. Положителни въздействия могат да се очакват и за околната среда посредством засиления възпиращ ефект спрямо подвеждащите твърдения за екологосъобразност.

Какви са разходите за предпочетения вариант (ако има такъв, в противен случай — за основните варианти)? Максимум 12 реда

За коректните търговци няма да има значителни разходи, свързани със законодателните изменения, отнасящи се до санкциите, правните средства за защита и колективните искове за преустановяване на нарушенията и правната защита. В резултат на тези изменения за некоректните търговци ще има допълнителни разходи, по-конкретно поради по-строгите санкции и поради факта, че потребителите ще разполагат с по-добри механизми за предявяване на искове за обезщетение, вероятно и при колективните производства, при които ще се „изземват“ незаконно придобитите печалби. С изменението, отнасящо се до „безплатните“ цифрови услуги, доставчиците на такива услуги ще имат допълнителни

разходи за постигане на съответствие. Изменението във връзка с прозрачността на електронните пазари предполага и разходи за адаптиране на онлайн интерфейсите за събиране на определена информация от търговци - трети страни, и предаването ѝ на потребителите. Посредством тези две изменения също така ще се реализират икономии, благодарение на по-хармонизираните правила между държавите членки и по-голямата правна яснота. Измененията относно изискванията за информация и правото на отказ ще доведат до икономии за търговците. Не се очакват отрицателни екологични или социални въздействия.

Какви ще са последиците за предприятията, МСП и микропредприятията? Максимум 8 реда

В съответствие със съществуващото законодателство на ЕС в областта на защитата на потребителите не се предвиждат изключения за МСП, включително за микропредприятията. Това би било в противоречие с общата цел на правилата за защита на потребителите и в крайна сметка в противоречие с интересите на МСП, тъй като потребителите биха имали по-ниско ниво на защита, а в резултат на това и по-малко доверие, когато купуват от тях. Въпреки че разходите за бизнеса като цяло ще бъдат незначителни, предпочитаният пакет от варианти ще намали разходите за предприятия, включително МСП, във връзка с правото на отказ и те ще извлекат ползи от по-голямата прозрачност при сделките с потребители на електронните пазари. Засилените механизми за привеждане в изпълнение и правна защита ще намалят отрицателните последици от нелоялната конкуренция.

Ще има ли значително въздействие върху националните бюджети и администрации? Максимум 4 реда

Измененията във връзка със санкциите, правните средства за защита и колективните искове за преустановяване на нарушения и правната защита ще генерират разходи за онези държави членки, които ще трябва да реформират националните си правила, например, относно санкциите или механизмите за правна защита на потребителите. Повишеното съответствие обаче ще доведе до икономии в резултат на намалените разходи за административни и съдебни процедури. Механизмите за колективна правна защита ще рационализират съдебните процедури в ситуации на масова вреда.

Ще има ли други значителни въздействия? Максимум 6 реда

Тъй като фокусът на предпочитания пакет е по-доброто спазване на законодателство на ЕС в областта на защитата на потребителите, правата на потребителите ще станат по-осезаеми за отделните потребители и по този начин ще засилят одобрението от страна на гражданите и предприятия на добавената стойност на правилата на ЕС. Изменението във връзка с колективните искове за преустановяване на нарушенията и правната защита може да допринесе за подобряване на достъпа до правосъдие. Измененията във връзка със санкциите, правните средства за защита и колективните искове за преустановяване на нарушенията и правна защита също има вероятност да окажат положително въздействие върху уязвимите потребители и върху околната среда.

Г. Последващи действия

Кога ще се извърши преглед на политиката? Максимум 4 реда

В допълнение към редовния мониторинг се предлага оценка на ефективността, ефикасността, уместността, съгласуваността и добавената стойност на ЕС в резултат на тези законодателни изменения 5 години след прилагането им от държавите членки, въз основа на предварително определени основни показатели за напредък.